

психолошко-педагошки преглед

РЕСУРСИ ЗА СЕМЕЈСТВОТО:
ЗАБЕЛЕЖАНАТА СОЦИЈАЛНА
ПОДДРШКА И ПРИЛАГОДУВАЊЕТО
НА РОДИТЕЛИТЕ

Патриција ВЕЛОТИ

Оддел за клиничка и динамичка
психологија - Универзитет во Рим
"La Sapienza", ИталијаПримено 02-01-2009
Прифатено 20-02-2009
UDK: 159.923.5:316.614.5**Резиме**

Социјалните мрежи, најчесто овозможуваат значаен извор на поддршка за новите родители. Генерално гледано, програмите за поддршка на родителите го одржуваат социјалниот и емоционалниот развој на децата. Различните аспекти може да влијаат и врз квантитетот и врз квалитетот на изворите на социјалната поддршка, како и врз перцепцијата која би ја имале родителите. Ова истражување ја испитува улогата на социјалната поддршка кај двојките, новите родители и го проценува влијанието на моделите на придружник. *Интервју со возрасни придружници* (ИВП) и *Мултидимензионалната проценка на забележаната социјална поддршка* (МПЗСП) се применија на примерок од 100 испитаници. Резултатите укажаа дека перцепцијата за социјалната поддршка е повеќе изразена кај жените, во главно како резултат на димензијата на социјалната поддршка која што потекнува од партнерот. Понатаму, се откри поврзаност помеѓу моделите на придружник ИВП и различните перцепции за социјалната поддршка и тоа само кај жените, но не и кај мажите. Податоците даваат поддршка на можноста да се изврши проценка на родителите за време на почетоците на интервенциите за рехабилитација. Групите за поддршка може да се искористат кај роди-

Адреса за кореспонденција:

Патриција ВЕЛОТИ

Оддел за клиничка и динамичка психологија,
Универзитет во Рим „La Sapienza“,
Via dei due Ponti, 273,
00189 Рим, Италија
телефон: +390633253913
e-mail: patrizia.velotti@tin.it

psychological and pedagogical survey

FAMILY RESOURCES:
PERCEIVED SOCIAL SUPPORT AND
PARENTS ADJUSTMENT

Patrizia VELOTTI

Department of Clinical and Dynamical
Psychology- University of Rome
"La Sapienza", Italy

Received 02-01-2009

Accepted 20-02-2009

Original article

Abstract

Social networks often provide an important source of support for new parents. General, parent support programs sustain social-emotional development of children. Different aspects could impact both the quantity and quality of the sources of social support and the perception that parents would had. This study examines the role of social support in the couples of new-parents and assesses the influence of attachment models on it. The *Adult Attachment Interview* (AAI) and the *Multidimensional Scale of Perceived Social Support* (MSPSS) were administered to a sample of 100 participants. Results indicated a perception of social support more pronounced in women, mainly on the dimension of social support derived from the partner. Furthermore, for women and not for men, an association between attachment models to the AAI and the different perceptions of social support was revealed. Data seems support the opportunity to assess parents during early rehabilitation

Corresponding Address:

Patrizia VELOTTI

Department of Clinical and Dynamical Psychology,
University of Rome "La Sapienza",
Via dei due Ponti, 273,
00189 Roma, Italy
Phone: +390633253913
e-mail: patrizia.velotti@tin.it

телите коишто не се сигурни и притоа се овозможуваат позитивни ефекти при намалување на стресот и го промовираат прилагодувањето кон хендикепот на децата и нивните семејства.

Клучни зборови: социјална поддршка, родители, придружник.

Вовед

Добрата состојба на детето е во фокусот на грижата на различните политички, владини, училишни и истражувачки групи. Едно прашање коешто честопати го поставуваат овие групи се однесува на развојниот успех на децата и на ефективната помош за семејството во однос на интелектуалниот развој, менталното здравје и добросостојбата.

Декадите на истражување укажаа дека социјалната поддршка може да ги олесни ефектите на стрес (1). Поточно резултатите покажаа дека врската помеѓу животната промена и психолошката добросостојба беше олеснета преку различните аспекти на социјалната поддршка. Овие аспекти се претставени преку бројните извори од кои што се добива поддршката, поддршка од семејството и пријателите и поддршката која што функционира за да се засили само-почитта и овозможувањето на социјалното пријателство. За време на својот животот, преминот кон родителството, двојките го сметаат за особено стресен период (2, 3) и истражувачите посебно се заинтересирани за ризиците или заштитните фактори во овој контекст. Пишаната документација го нагласува значењето на перцепцијата за поддршката; перцепцијата да се почувствуваш сакан од страна на останатите и дека тие ќе бидат во можност, доколку е потребно да помогнат за доброто прилагодување на двојките (4-7). Научниците исто така задолжително ја документираа улогата на овој фактор при влијанието на квалитетот на породилното отсуство во однос на детето (8, 9). Истражувањата во оваа област генерално укажаа дека понудената поддршка на ова ниво од животниот стил е особено значајна (10). Тие открија дека поддршката за родителите овозможи олеснување на ефектите од стресот, т.е. се намали влијанието на негативните животни ефекти

interventions. Support groups could be used with insecure parents and has positive effects in reducing stress and promoting adjustment to the disability for children and their families.

Key words: social support, parents, attachment.

Introduction

The well-being of children has become a focal concern for a variety of political, governmental, school, and researcher groups. One question, often addressed by such groups, focuses on children's developmental success and the effectiveness of the family in assisting intellectual development, mental health and well-being.

Decades of research have recognized that social support can buffer the effects of stress on health (1). Specifically, results indicated that the relationship between life change and psychological well-being was buffered by various aspects of social support. These aspects were the number of sources from which support was received, support from family and friends, and support that functioned to enhance self-esteem and provide social companionship.

During couples life the transition to parenting has been widely considered as a stressful period (2, 3), and researchers are extremely interested in discerning the risks or protective factors in this context. Literature highlights the importance of perception of support - the perception of being loved by others and that they will be available if needed - in welfare and adjustment of the members of the couple (4-7). Scholars have also extensively documented the role of this factor in influencing the quality of maternal behaviour towards the child (8, 9). The studies in this area have generally emphasized that the support offered at this stage of the cycle of life is very important (10). They found that parental support showed stress buffering effects, i.e. the impact of negative life events was reduced

за децата коишто имаат особена родителска поддршка. Случајно избрано но, контролирано истражување со 34 фамилии кај кои е овозможена структурирана социјална поддршка на родителите чии што деца поседуваат висок степен на ризик за проблеми со менталното здравје, укажа на зајакнување на врската помеѓу родителите и детето (11). Сепак, постои значителен доказ дека нивото на коешто лицето се чувствува поддржано и згрижено од страна на останатите е во сооднос со количината и квалитетот на релациите за поддршка во однос на останатите но, исто така е и под влијание на карактеристиките на оној кој ја добива поддршката, како што се неговите или нејзините очекување и потреби (9). Во последните декади, теоријата за придружување беше корисна теоретска рамка за пошироката лепеза на истражување. Овие истражувања открија дека индивидуалните разлики кај партнерите при придружувањето се поврзуваат со различните перцепции на социјалната поддршка за време на брачниот стресен период (12). И покрај сè, пишаната документација којашто го истражуваше влијанието на партнерскиот модел на придружување (13) овозможи помал придонес кон овие прашања. Овие истражувања потврдија дека постои врска помеѓу придружувањето за време на раното детство и социјалната поддршка која ја добиваат кога се повозрасни; безбеден модел на придружување би резултирал со способност да се земе предвид и останатото што е достапно кога им е потребно и да се сметаат самите себеси вредни да добиваат поддршка. Ова размислување ја дефинира перцепираната социјална поддршка во смисла на прифаќање, карактеристиките на лицата со „модел“ на безбедно придружување, како што се флексибилноста, позитивниот имиџ за самите себеси и очекувањата за позитивни интеракции со останатите (14, 15).

Особено, истражувањата коишто ја испитуваа врската помеѓу придружувањето и социјалната поддршка се под влијание на уверувањата на Bowlby (16) дека транзициониот период на родителство може да ги одредат ефектите, особено кај жените чијшто стил на придружување е „загрижен“ затоа што тие, според несигурното однесување

for children with high parental support. In a randomized, controlled study with 34 families, structured social support was provided to parents of children who were high risk for mental health problems, wherein the relationship between parent and child was enhanced (11).

However, there is a growing evidence that the degree to which a person feels supported and cared for by the others is a function of the amount and quality of one's supportive transactions with others, but is also influenced by features of the support receiver such as his or her personality expectations and needs (9).

In recent decades, attachment theory was a useful theoretical framework of a broad range of research. These studies have found that individual differences in partners attachment are associated with different perceptions of social support during marriage stressful events (12). Nevertheless, the literature that investigated the influence of the partner's model of attachment (13) has provided fewer contributions on these issues. These studies assume that there is a link between attachment during infancy and social support received in adulthood; a secure attachment model would result in the ability to consider other available when needed and themselves as worthy to receive support. This point of view define perceived social support as a sense of acceptance, characteristic in persons with "models" of secure attachment, which have good adaptability, a positive image of themselves and expectations of positive interactions with others (14, 15).

Specifically, studies that have examined the association between attachment and social support were influenced by Bowlby beliefs (16) that the transition to parenthood could determine effects especially in women with a style of attachment "preoccupied" because they – according to insecure representations of their partners – were marked by strong doubts con-

на своите партнери, беа означени со силни двоумења во однос на нив при овозможувањето на ефективна поддршка и ќе имаат поголеми потешкотии со мешаните емоции кои се дел од процесот на раѓање и грижата за детето.

Емпириските истражувања ја потврдија претпоставката на Bowlby и открија дека луѓето со „загрижен модел“ имаат тенденција да бидат многу вознемирени во однос на својата можност да добијат адекватна поддршка од своите придружници (15, 17). Симпсон и колегите (18) укажаа дека жените коишто се „вознемирено-амбивалентни“, за време на премиот кон родителство имаат двоумења во однос на поддршката која што можат партнерите да им ја понудат, тие се и подготвени да добијат значително влошување на социјалната поддршка на партнерите по добивањето на детето и во исто време тие ќе имаат намалена способност да побараат поддршка од партнерот (19).

Целта на ова истражување е да се испита улогата на моделот на придружник во однос на перцепираната социјална поддршка по раѓањето на првото дете. Во насока на извештаите од пишаната документација најпрво претпоставуваме дека жените добиваат понизок степен на социјална помош од мажите; второ во насока на претпоставката за придружник, претпоставуваме дека „загрижената“ состојба на придружникот е поврзана со забележаниот недостаток на социјална поддршка за раѓањето на нивното прво дете.

Метод

Учесници

Примерокот се состои од 100 субјекти (50 двојки) со следниве социо-демографски карактеристики: просечна возраст на жените беше 35 години (СД=2.58), просечната возраст на мажите беше 38.17 (СД=4.53). Двојките беа контактирани за време на програмите за подготовка на семејството за новороденчето и службите за планирање и болниците во градот Рим. Двојките живеат заедно во просек 4.46 години (СД=1.14). 17.3 % не се венчани, додека останатите 82.7 % се венчани (од кои, 30.8 % претходно не живееле заедно а 51.9% претходно живееле заедно).

cerning the ability of these to provide effective support and they would have more difficulty with the composite emotions that the birth and the caring of a child involve.

Empirical studies have confirmed the hypothesis of Bowlby and they found that people with “preoccupied model” tend to be very anxious regarding he/her possibility to receive adequate support from their attachment figures (15, 17). Simpson and colleagues (18) have indicated that women who are “anxious-ambivalent”, during transition to parenthood have doubts about the support that partners can offer them, they would be prepared to receive a significant worsening of the social support of partners after the arrival of child and at the same time they would have a reduced ability to seek support by their partner (19).

The aim of this study is to examine the role of the attachment model regarding the social support perceived after the birth of the first child. In line with the literature reported, firstly we assume that women receive social support levels lower than men; secondly, in line with the attachment hypothesis we assumed that the “preoccupied” attachment state of mind is associated with a perceived lack of social support to the birth of their first child.

Method

Participants

The sample consisted of 100 subjects (50 couples) with the following socio-demographic characteristics: the average age of women was 35 years (SD = 2.58), the average age of men was 38.17 (SD = 4.53). Couples were contacted during the programs of Birth Preparation of the Family Planning Services and Hospitals of the Municipality of Rome. Couples living together by an average of 4.46 years (SD = 1.14). The 17.3% cohabiting, while the remaining 82.7% are married (in 30.8% of cases without preceding cohabitation and 51.9% after having lived together).

Мерки

Интервју со возрасни придружници (ИВП; 20) е полуструктурирано интервју коешто го извлекува одговорот од меморијата на возрасните и овозможува расправа за искуството поврзано со придружникот за време на детството. Фокусот на ИВП е моменталната ментална состојба на испитаникот во однос на емоционалните врски коишто се проценуваат врз основа на кохеренцијата, а не врз основа на тоа дали се позитивни или негативни. Од системот на класификација произлегуваат три класификации на возрасните придружници (безбеден, напуштен и загрижен) засновани на мерењата на регистерот за искуствата со љубовта, одбивањето, сменетите улоги, напуштањето и притисокот да се стане родител и според скалата за менталната состојба (идеализација, недостаток на сеќавања, вклучен гнев, мисловна пасивност, страв од губење, намалување на достоинството, метакогнитивното набљудување и меѓусебната поврзаност на свеста и преписот). Индивидуалците коишто се класифицирани како безбедни покажуваат кохерентна концептуализација во однос на своето искуство како придружници. Тие се отворени за соработка за време на интервјето и можат да дискутираат и за позитивните и за негативните аспекти на својата приказна на објективен начин. Напуштените индивидуи се ограничени во однос на размислувањето за искуството поврзано со придружниците и емоциите. Тие овозможуваат генерално претставување на овие искуства коишто не се поддржани или дури и контрадикторни за време на интервјето. Загрижените индивидуи изгледаат збунето и заплеткани во однос на минатите релации. Тие нудат прекумерна дискусија кога ги опишуваат искуствата со придружник и покажуваат особено негативни, честопати и испреплетени одговори кога се дискутира со нив (20).

ИВП помина бројни тестови за законитоста и доверливоста, и собраните класификации за ова интервју коишто не се однесуваат на вербалните способности, автобиографската меморија, интелигенцијата и личните мерења (21, 22). Класификациите на ИВП се особено стабилни (на пример 86% во период од 21 месеци со $k=0.73$) (23). Сите аудиоснимки на интервјето се запишани и подоцна се

Measures

The *Adult Attachment Interview* (AAI; 20) is a semi-structured interview that elicits the adult's memories and discourse concerning attachment-related experiences during childhood. The focus of the AAI is the interviewee's current state of mind regarding emotional relationships assessed on the basis of the account's coherency rather than on the basis of whether they are positive or negative. The classification system yields three adult attachment classifications (secure, dismissing, preoccupied) based on coder-rated experiences of loving, rejecting, role-reversing, neglecting, and pressure to achieve parenting, and state of mind scales (idealization, lack of recall, involving anger, thought passivity, fear of loss, derogation, metacognitive monitoring, and coherence of mind and transcript). Individuals who are classified as Secure show a coherent conceptualization of their attachment experiences. They appear collaborative throughout the interview and can discuss both positive and negative aspects of their story in an objective manner. Dismissing individuals are restricted in thinking about attachment-related experiences and emotions. They provide generalized representations of these experiences which are unsupported or even contradicted throughout the interview. Preoccupied individuals appear confused and enmeshed in the past relationships. They offer excessive discourse when describing attachment experiences and show strong negative, often entangled, responses when discussing them (20).

The AAI has passed numerous reliability and validity tests, and classifications gathered on this interview are largely unrelated to verbal abilities, autobiographical memory, intelligence, and personality measures (21, 22). The AAI classifications are highly stable (e.g., 86% over a span of 21 months with $k = 0.73$) (23). All audio-taped interviews were transcribed and

кодирани. Во сегашното истражување сите кодери постигнаа прифатлив договор за меѓусебна оценка во сите случаи ($k=0.84$ за класификацискиот систем на три начина).

Мултидимензионалната проценка на забележаната социјална поддршка (МПЗСП) (24) мерка за самоизвестување која ја оценува забележаната социјална поддршка од пријателите, роднините и лице кое што е од особено значење за индивидуата. Прашалникот се состои од 12 дела, четири за секоја потскала. Потскалите се: „Семејство“ (МПЗСП / С), „Пријатели“ (МПЗСП / П) и „Други кои се значајни“ (МПЗСП / Д). Збирот на овие делови ја одредува „Глобално забележаната поддршка“. Неколку психометриски истражувања покажаа силна вредност на факторијалот и добра доверливост (24-28). Коефициентот алфа Cronbach од вкупната скала е во опсег од 0,87 и 0,93, додека за потскалата 0,81 и 0,98. Стабилноста на одреден временски период е добра: повторното тестирање на корелацијата за севкупната скала беше 0,85 и за потскалата од 0,72 до 0,85 (23).

Резултати

Жените (Табела 1) покажаа нивоа на забележана социјална поддршка и по раѓањето на своето прво дете којашто споредена со онаа на мажите беше значително повисока [$F(1,99) = 3924, p = .05$]. Скалата каде што се поизразени разликите е онаа на добиената социјална поддршка од страна на „Други кои се значајни“ („СПД“, во овој случај партнерот), каде за жените е во просек од 6,17, додека за мажите е 5,66 [$F(1,99) = 5294, p = .024$], дури и скалата за поддршка од пријателите („СПП“) покажува значителна разлика [$F(1,99) = 4349, p = .040$]. Во спротивно на ова, кај скалата на забележаната социјална поддршка од семејството („СПС“) разликите не ги достигнуваат нивоата од статистичко значење.

Дистрибуцијата на примерокот на ИВП во однос на главните категории е следен: 54,8% самобезбеден (F), 21,2% напуштен (DS), 23,1% заплеткан (E), 1% не може да се класифицира (CC).

later coded. In the present study, coders achieved acceptable interrater agreement across all the cases ($k = .84$ for three-way classification system).

The *Multidimensional Scale of Perceived Social Support* (MSPSS) (24) is a self-report measure that evaluates the social support perceived from friends, relatives and a person who is particularly significant for the individual. The questionnaire is composed of 12 items - four for each subscale. The subscales are: "Family" (MSPSS / F), "Friends" (MSPSS / A) and "Other significant" (MSPSS / O). The sum of the items determines the "Global Support Perceived." Several psychometric studies have shown a strong factorial validity and good reliability (24-28). The coefficient alpha Cronbach of the total scale ranged between 0.87 and 0.93, while for the subscale between 0.81 and 0.98. The stability over time was good: re-test correlation for the total scale was 0.85 and for subscale from 0.72 to 0.85 (23).

Results

Women (Table 1) show levels of perceived social support after the birth of their first child significantly higher compared to men [$F(1,99) = 3924, p = .05$]. The scale where the differences are more marked is that of social support received by a "significant other" ("SCS" - in this case the partner), where for women there is an average of 6.17, while for men it is 5.66 [$F(1,99) = 5294, p = .024$]; even the scale of support from friends ("SSA") shows a significant difference [$F(1,99) = 4349, p = .040$]. On the contrary, on the scale of perceived social support from family ("SSF"), the differences do not achieve levels of statistical significance.

The distribution of sample on the AAI main categories was as follows: 54.8% Self-Secure (F), 21.2% Dismissing (DS) Enmeshed 23.1% (E), 1% Can not classify (CC).

Табела 1. Средни вредности и стандардни девијации од скалата на МПЗСП

МПЗСП MSPSS	Мажи (Број=50) Men (N=50)	Жени (Број=50) Women (N=50)	Вкупно (Број=100) Total (N=100)
	M SD	M SD	M SD
Социјална поддршка од другите - СПД Other Social Support - SSO	5,66 1,31	6,17 0,81	5,91 1,11
Социјална поддршка од пријателите - СПП Friends Social Support - SSA	4,85 1,18	5,31 1,01	5,08 1,12
Социјална поддршка од семејството - СПС Family Social Support - SSF	5,64 1,13	5,67 1,21	5,65 1,16
Глобална социјална поддршка - СПГ Global Social Support - SSG	5,38 0,95	5,71 0,68	5,55 0,84

Table 1. Means and standard deviation of the MSPSS scale**Придружник и забележаната социјална поддршка**

Кај мажите не е забележана статистички значајна асоцијација помеѓу моделот на придружник и забележаната социјална поддршка. Всушност, кај жените се забележаа позначајни разлики: моделите на придружник се поврзаа со различните перцепции за поддршка од семејството [$F(3, 46) = 3838, p = .016$], пријателите [$F(3, 46) = 2314, p = .088$], и глобално [$F(3, 46) = 3079, p = .037$], додека пак не постојат разлики кои што можат да се споредат со останатата, значително добиена поддршка (партнерот).

Attachment and Perceived Social Support

Men do not reveal statistically significant associations between the model of attachment and perceived social support. Indeed, for women there are significant differences: the models of attachment were associated with different perceptions of support from family [$F(3, 46) = 3838, p = .016$], friends [$F(3, 46) = 2314, p = .088$], and global [$F(3, 46) = 3079, p = .037$], while there are no differences compared to other significant support received (partner).

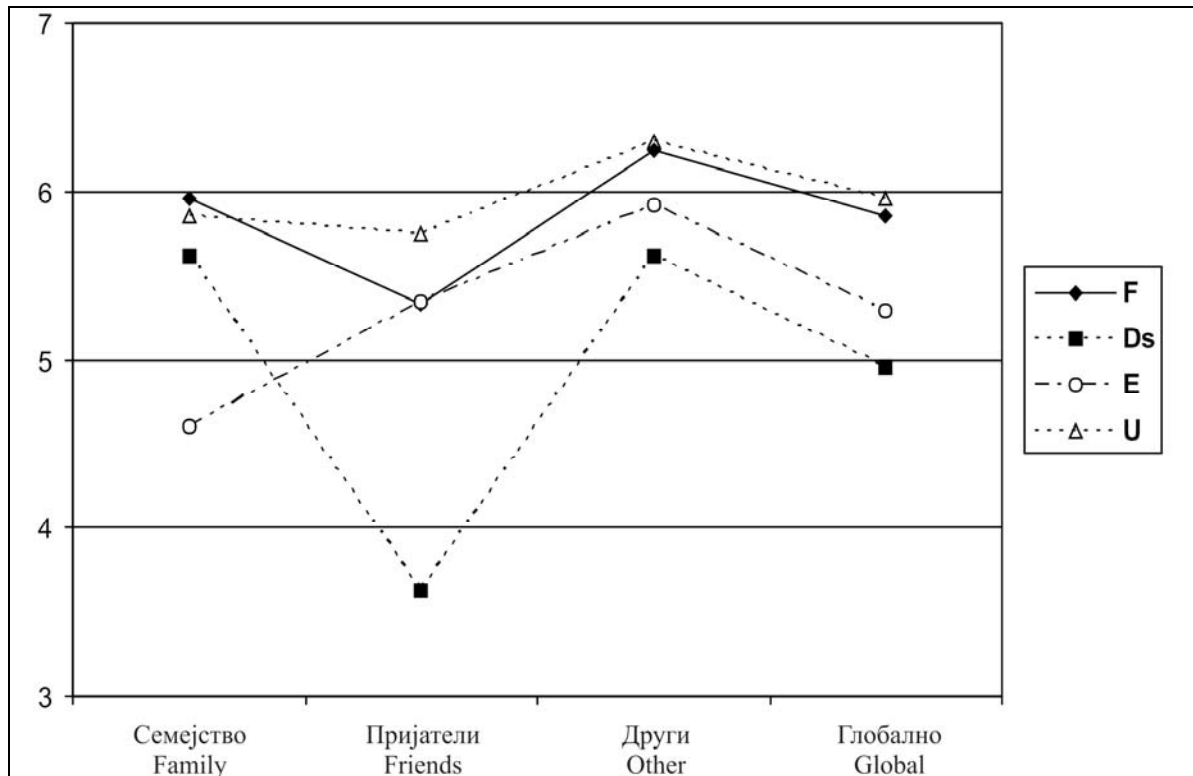
Табела 2. Класификација на придружниците, средствата и стандардните отстапки на МПЗСП.

		СПД/ SSO	СПП/ SSA	СПС/ SSF	СПГ/ SSG
Мажи/ Men		M SD	M SD	M SD	M SD
		F	5,73 1,25	4,93 1,08	5,68 1,08
	DS	5,68 1,36	4,98 1,15	5,73 1,01	5,46 0,90
	E	5,96 1,31	4,21 1,55	5,89 1,03	5,35 1,04
	U	5,21 1,47	4,93 1,15	5,12 1,50	5,09 1,30
	Вкупно(50) Total (50)	5,66 1,31	4,85 1,18	5,64 1,12	5,38 0,95
Жени/ Women		M SD	M SD	M SD	M SD
		6,25 0,65	5,33 0,95	5,96 0,84	5,85 0,61
	DS	5,62 0,88	3,62 0,88	5,62 0,17	4,95 0,53
	E	5,92 1,21	5,35 1,09	4,60 1,90	5,29 0,77
	U	6,30 0,83	5,75 0,90	5,85 0,74	5,96 0,58
	Вкупно(50) Total (50)	6,17 0,18	5,31 1,01	5,66 1,21	5,71 0,68

Table 2. Attachment classifications and MSPSS's means and standard deviation.

Анализирајќи ја дистрибуцијата на средствата добиени од жените (како што е прикажано во табела 2), можно е да се набљудува и да се заклучи дека класификацијата „загрижен“ е поврзана со пониските нивоа на забележаната социјална поддршка од семејството ($M = 4.60$, $SD = 1.90$), додека класификацијата „напуштен“ е поврзана со пониските нивоа на поддршка од пријателите ($M = 3.62$, $SD = .88$) (види ја сликата 1).

Analyzing the distribution of means obtained from women (as shown in Table 2), it is possible to observe that the classification "Preoccupied" is associated with low levels of perceived social support from family ($M = 4.60$, $SD = 1.90$), while classification "Dismissing" is associated with lower levels of perceived support from friends ($M = 3.62$, $SD = .88$) (see Figure 1).

Слика 1: Моделот на придружник кај жените и забележаната социјална поддршка.

Figure 1: Women's attachment models and perceived social support.

Заклучоци

Првата главна работа којашто ги засега нашите податоци се однесува на нивоата на откриената социјална поддршка. Податоците открија дека при раѓањето на детето, жените покажуваат повисоки нивоа на забележана социјална поддршка, додека пак некои истражувања (3; 5) ни сугерираат друг развој. Ова може да се разбере како последица на силно активирање кое се одредува преку првиот период од животот на детето, каде што контактите со семејството и пријателите, оние кои се во иста состојба, значително ги

Conclusions

A first point concerns our data regards the levels of social support found. Data revealed that at the child birth women show higher levels of perceived social support, while some studies (3; 5) suggest a different trend. This could be read as a consequence of strong activation determine by the first period of the child's life, where contacts with families and friends - who live similar circumstances - increased bringing women to receive around them greater

поврзаа жените меѓу себе со што добиваат поголема достапност. Во исто време социјалните промени во последните години, период за кој татковците постигнаа позначајна улога во однос на раѓањето на детето и прифатија задачи поврзани со грижата, делумно може да го променат овој резултат.

Втората главна работа се однесува на улогата на моделите за придружник при социјалната поддршка. Поспецифично, жените „презаетени“ покажаа пониски нивоа на социјална поддршка на скалата во однос на пријателите. Во првиот случај, можно е ова присуство на специфичниот модел на придружник (загрижен) да се повлече за време на животниот циклус преку поголема активација на потребата за поддршка од потеклото на своите семејства; но тоа е придружено со силна вознемиреност и негативните перцепции за можноста да се стекнат со нив. Спротивно на ова, моделот на придружник „напуштен“ за којшто субјектите честопати имаат негативно прикажување од страна на останатите, може да ја одржат перцепцијата за недостатокот на поддршка од пријателите, со цел да ги ограничат контактите со останатите. Во овој случај менталната состојба ги нагласува аспектите на самокорисноста и независноста од односите и потребите за придружник, кои се последица на мајчинското однесување кое е претставено со одбивање и индиферентност.

Безбедниот придружник претставува резултат на успешното задржување и во основа е фактор поврзан со добро дадената социјална поддршка. Задржувањето на овие субјекти ги зголемува резултатите во врска со сите извори на поддршка. Сепак, за мажите, немаше значајно поврзување помеѓу моделите на придружник и забележаната социјална помош.

Како заклучок, ова истражување ја нагласува потребата да се земе предвид забележаната социјална поддршка при планирањето и проценката на интервенцијата и програмите за третман. Значајна импликација на ова истражување за клиничката интервенција е насочувањето дека овие откритија можат да им помогнат на практичарите при идентификацијата на оние индивидуи кои се ризични во однос на малиот капацитет за забеле-

availability. At the same time social changes of recent years, for which fathers achieved a more prominent role to concern the childbirth and the care giving tasks could partially make clear this result.

The second point regards the role played by models of attachment on the social support. Specifically, women "preoccupied" have shown lower levels of social support in relation to the family, while women "dismissing" reported lower levels of social support on the scale concerning friends. In the first case, it is possible that the presence of a specific attachment model (preoccupied) draw out during this time of the cycle of life a greater activation of needs of support from their family's origin; but that is accompanied by strong anxiety and negative perceptions about the possibility of obtaining it. On the contrary, a model of attachment "dismissing", for which subjects often seem to have a negative representation of the others, could sustain the perception of a lack of support by friends, in order to limit contact with others. In this case the state of mind emphasizes the aspects of self-efficacy and independence from relations and attachment's needs subsequent to a maternal behavior that contains rejection and indifference.

The attachment security - result of a successful containment - is, overall, a factor associated with a good social support received; keeping these subjects elevated scores in relation to all support sources. However for men, there was no significant association between models of attachment and perceived social support. This data results in line with literature.

In conclusion, this study seems underline the necessity to consider perceived social support in planning and evaluating intervention and treatment programs. An important implication of this study for clinical intervention is the guidance that these findings may provide

жување на поддршката. Социјалната поддршка покажа дека го подобрува психолошкиот стрес кај различните групи на население и мрежите за социјална поддршка претставуваат заштита од негативните ефекти за време на стресниот период. Групите за поддршка на родителите може да претставуваат соодветна интервенција, затоа што тие даваат можност за неформална поддршка додека се навлегува во процесот на решавање на проблемот. Како дополнување, поддршката го подобрува односот родител - дете и индиректно ја зголемува способноста за *флексибилност* кај децата кои се со зголемен ризик. Значи, програмите за поддршка на родителите може да влијаат врз крајните резултати кај децата преку мотивирање на промените кај родителите преку разновидна социјална и практична поддршка, вклучувајќи го и образованието за развојот на детето и практиката за родителство и односот на родителите со службите.

Практичарите може да го концептираат како динамично справувањето со стратегиите и фокусот на севкупната способност за да се подобри функционирањето на семејството. Тие треба да го проценат степенот до кој нивните клиенти се ранливи при искусувањето на манифестирањето на стресот и признавањето на наметнатите ризици преку ранливоста на секој од нив.

Резултатите исто така ни ја сугерираат потребата да се истражи начинот кој преку претставување на придружникот може да помогне да се разбере перцепцијата за социјалната поддршка за време на животот. Исто така е можно, на пример да се примени примерок кој е поголем и/или е составен од социослоеве со цел да се процени тежината на овие аспекти на анализа.

Литература / References

1. Beedie A, Kennedy P. Quality of social support predicts hopelessness and depression post spinal cord injury. *Journal of Clinical Psychology in Medical Settings*, 2002; 9, 3: 227-234.
2. Coffman S, Levitt MJ, Deets C, Quigley KL. Close relationships in mothers of distressed and normal newborns: Support expectancy confirmation, and maternal well-being. *Journal of Family Psychology* 1991; 5: 93-107.
3. Feeney JA, Hohaus L, Noller P, Alexander RP. *Becoming parents. Exploring the bonds between mothers, fathers, and their infants*. Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
4. Pasch LA, Bradbury TN. Social support, conflict, and the development of marital dysfunction. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 1998; 66: 219-230.

5. Gardner KA, Cutrona CE. Social support communication in families. In: A. Vangelisti (a cura di), *Handbook of Family Communication*. London: Lawrence Erlbaum Associates, 2001: 495-512.
6. Beach SRH, Gupta M. Directive and nondirective spousal support: Differential effects? *Journal of Marital and Family Therapy*, 2006; 32, 4: 465-478.
7. Simpson J, Campbell L, Weisberg Y. Daily perceptions of conflict and support in romantic relationships. Mikulincer M, Goodman GS. In *Dynamics of Romantic Love: Attachment, Caregiving, and Sex*. NY: The Guilford Press, 2007: 216-242.
8. Barbee A, Cunningham M. An experimental approach to social support communications: Interactive coping in close relationships. *Communication Yearbook*, 1995; 18: 381-413.
9. Collins NL, Feeney BC. Working models of attachment shape perceptions of social support: Evidence from experimental and observational studies. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2004; 87: 363-383.
10. Migliorini L, Rania N. *Psicologia sociale delle relazioni familiari*. Roma-Bari: Laterza, 2008.
11. Letourneau N, Drummond J, Fleming D, Kysela G, McDonald L, Stewart M. Supporting Parents: Can Intervention Improve Parent-Child Relationship. *Journal of Family Nursing*, 7, No. 2: 159-187.
12. Mikulincer M, Florian W, Cowan PA, Cowan CP. Attachment security in couple relationships: A systemic model and its implications for family dynamics. Special issue on Attachment and Family Relations, *Family Process*, 2002; 41: 405-434.
13. Main M. Conoscenza metacognitiva, monitoraggio metacognitivo e modello di attaccamento unitario (coerente) vs modello di attaccamento multiplo (incoerente): dati ed indicazioni per la futura ricerca. Parkers CM, Stevenson Hinde J. In *L'attaccamento nel ciclo di vita*. Roma: Il Pensiero Scientifico Editore, 1991: 131-166.
14. Saranson BR, Saranson IB, Pierce GR, *Social support: an interactional view*. New York: John Wiley, 1990.
15. Simpson JA, Winterheld HA, Rholes WS, Oriña MM. Working models of attachment and reactions to different forms of caregiving from romantic partners. *Journal of Personal and Social Psychology*, 2007; 93, 3: 466-477.
16. Bowlby J. *A secure base*. New York: Basic Books, 1988.
17. Bachman GF, Bippus AM. Evaluations of supportive messages provided by friends and romantic partners: An attachment theory. *Communication Reports*, 2005; 18, 1-2: 85-94.
18. Simpson JA, Rholes WS, Orina MM, Grich J. Working models of attachment, support giving, and support seeking in a stressful situation. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 2002; 28: 598-608.
19. Simpson JA, Rholes WS, Campbell L, Tran S, Wilson CL. Adult attachment, the transition to parenthood, and depressive symptoms. *Journal of personality and social psychology*, 2003; 84, 6: 1172-1187.
20. Main M, Goldwyn R. *Adult Attachment Classification System*. Manuscript not published. Berkeley, University of California, 1998.
21. Bakermans-Kranenburg MJ, van Ijzendoorn M. A psychometric study of the Adult Attachment Interview: Reliability and discriminant validity, *Developmental Psychology*, 1993; 29: 870-879.
22. Hesse E. L'Adult Attachment Interview: prospettive storiche e attuali. Tr.it in J. Cassidy, P.R. Shaver (a cura di), *Manuale dell'attaccamento: Teoria, ricerca e applicazioni cliniche* Roma: Giovanni Fioriti, 1999: 451-487.
23. Crowell JA, Treboux D, Waters E. Stability of attachment representations: the transition to marriage. *Developmental Psychology*, 2002; 38: 467-479.
24. Zimet GD, Dahlem NW, Zimet SG, Farley GK. The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. *Journal of Personality Assessment*, 1988; 52: 30-41.
25. Zimet GD, Powell SS, Farley GK, Werkman S, Berkoff KA. Psychometric characteristics of the Multidimensional Scale of Perceived Social Support. *Journal of personality Assessment*, 1990; 55: 610-617.
26. Cecil H, Stanley MA, Carrion PG, Swann A. Psychometric properties of the MSPSS and NOS in psychiatric outpatients. *Journal of Clinical Psychology*, 1995; 51: 593-602.
27. Canty-Mitchell J, Zimet GD. Psychometric properties of the Multidimensional Scale of Perceived Social Support in Urban Adolescents. *American Journal of Community Psychology*, 2000; 28: 391-400.
28. Edwards LM. Measuring perceived social support in Mexican American youth: Psychometric properties of the Multidimensional Scale of Perceived Social Support. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 2004; 26: 187-194.